

І.В. ФОРМАНЮК,

провідний фахівець з екоосвіти,
Регіональний ландшафтний парк
«Кінбурська коса»,
м. Очаків

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРНІТОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ НА КІНБУРНСЬКІЙ КОСІ

Кінбурнська коса з прилеглими акваторіями та островами у межах Миколаївської області знаходиться під охороною регіонального ландшафтного парку «Кінбурнська коса» (з 1992 р.), Чорноморського біосферного заповіднику (1927 р.) та національного природного парку «Білобережжя Святослава» (з 2009 р.). Це не заважає їй бути місцем щорічного відпочинку та оздоровлення тисяч людей, що дозволено і схвалюється природоохоронним законодавством України. Поряд з пляжним відпочинком, усе більше людей приваблює екологічний туризм, різновидом якого є орнітологічний туризм.

Орнітологічний туризм – це коли людина чи група людей має на меті побачити якомога більше видів птахів чи нові для себе види. Зауважимо, що орнітологічний туризм, який широко поширений у Світі, в Україні практично не розвинений.

Серед живих об'єктів природи Кінбурнської коси найбільш доступними для спостережень, під час прогулянок та екскурсій, є птахи. За даними орнітолога парку К. О. Редінова на Кінбурнській косі та прилеглих акваторіях Дніпро-Бузького лиману, Ягорлицької затоки, Чорного моря у різні пори року зустрічається до 300 видів птахів. Птахами – візитівками коси є рожевий пелікан та орлан-білохвіст. Обидва види занесено до Червоної книги України. Численних

куликів, мартинів, крячків, бакланів, пухівок, галагазів, крижнів можна спостерігати прямо на пляжі та озерах.

У селі Покровка на оз. Лопушне парком побудовано штучний острів-платформу на якому вже багато років поспіль гніздяться чоботарі, кулики-довгоніги, річкові крячки та інші птахи.

Природний гайок «Ковалівська сага» розташований на краю с. Покровка – є місцем де можна почути солов'їв, дроздів, синиць, дятлів та інших лісових мешканців.

У 2015 р. Товариством охорони птахів України (ТОП України) створено ще один об'єкт для екологічного туризму. Біля оз. Церковне, котре розташоване в центрі с. Покровка, встановлено два вітряки, завдяки яким озеро буде наповнюватись водою, що створить комфортні умови для мешкання водно-болотяних птахів. Як відомо, влітку більшість озер на Кінбурнській косі висихають до критичного рівня. На цьому озері, до речі, гніздиться пара лебедів-шипунів. Також передбачається створення біля озера пункту спостережень за птахами (бесідки).

Також ТОП України за підтримки фундації «Cosa cola» в 2015 р. відновлено водообмін між Дніпро-Бузьким лиманом та нерестовими озерами урочища «Бієнкові плавні» з метою відновлення їх пташиного різноманіття. Поряд з цим урочищем встановлено вишку для спостережень за птахами. З неї можна спостерігати за озерами та колонією сірої чаплі у сосновому лісі.

В останні роки все більшої популярності набуває таке хобі, як фотополювання на птахів. Інколи такі туристи – «мисливці» заїжджають і на Кінбурнську косу. Свої фото та розповіді вони розміщують в мережі Інтернет чим створюють рекламу коси.

Під час екскурсій, котрі проводяться парком на еко-туристичному маршруті «Покровський», птахи є лише одним з елементів спостережень. Це стосується і всіх інших екскурсій, незалежно від того, хто їх проводить.

Поки що попиту на проведення лише орнітологічних екскурсій серед широких верств населення немає, але парк має досвід проведення їх для школярів та студентів.

Найбільшою проблемою природно-заповідних об'єктів у проведенні туристичної діяльності є відсутність власного транспорту та обладнання, сувенірної продукції. Адже саме транспортні послуги становлять левову частку розходів у вартості екскурсій і, відповідно, їх доступності для широких верств населення. Бажано також створити сучасні інформаційні пункти та візит-центри.

Перспективи розвитку орнітологічного туризму на Кінбурнській косі ми бачимо в зростанні екологічної свідомості та підвищенні зацікавленості до природи рідного краю у молоді та розвитку міжнародного туризму. Цьому має сприяти активна еколого-освітня та інформаційна робота, яка проводиться заповідними парками Кінбурнської коси.